

Kunngearfik Danmarkip naalakkersuisuisa peqatigalugit Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa Atlantikup Avannarpasissuani isumaqatigiissut naapertorlugu Kalaallit Nunaata illersorneqarnissaa pillugu Kunngearfiup Danmarkip Amerikamilu Naalagaaffeqatigiit naalakkersuisuisa 27. April 1951-imi isumaqatigiissutaata (Illersornissaq pillugu Isumaqatigiissut 1951-meersoq) kingusinnerusukkut ilassutaasunik isumaqatigiissutitaqartup allannguuteqarnissaa ilassuteqarfiginissaalu pillugit isumaqatigiissut Kalaallit Nunaanni atuutilernissaanut inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Nunanut Allanut, Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)
(Siullermeernera)

Qujanaq, siulittaasoq.

Atlantikup Avannarpasissuani isumaqatigiissut nunat pingasut naligiimmik inissisimallutik 22. September Naalakkersuisup Siulittaasuata, Danmarkip USA-llu siuttui peqatigalugit naligalugit atsiugaat maanna Demokraatit sinnerlugit oqaaseqarfigisussanngorakku assorsuaq tulluussimaarutigaa. Angusaq annertooq inuiaqatigiittut nukittulluta ataatsimoorfigisimasarput, angusaavoq imaannaanngitsoq nersortarialillu.

Ukiuni kingullerni tatineqarsimanerput inuttut ataasiakkaatut, inuiaqatigiittullu ilutsinni annertuumik attuisimavoq, maanna killiffigisarput tassaanaanngilaq politikkerit atorfilittallu kisimik suliarisimasaat, taamaammat pinngitsoorumanngilanga innuttaasunut qamanngavik demokraatit sinnerlugit qujaniassalluta.

Qamanngavik qujanaq inuiattut ataatsimoorinissamik pisariaqartitsinerup annerpaaffiani nukissamik angingaartumik tunisisarsimanissinnut, qujanaq iliuutsit oqaatsillu sakkortunerpaaffianni nunarsi illersorlugu nikussaaqatigiissimanitsinnut taamaaliornikkullu nunatsinnik piginnittuunerput takutillugu. Amerlanngilagut nukittoqaagulli, tamannalu pillugu qujanaq.

Ukiuni kingullerni ernumanerit isumakullernerillu annertuut aqqusaarsimasavut innuttaasugut tamatta annermik minnerusumilluunniit attorneqaatigisimasavut. Siulivut, inuusaatsivut, oqaatsivut, meeqqatsinnut ilumut kingumut ingerlateqqinneqarsinnaanerannik ilaatigut nalorninerit tikittarsimavaatigut.

Inissisimaffik siornatigut aqqusaarsimanngisaannagarput, nutaanillusoq ataatsimoorluta illiniliorfigaarput, taamaaliorpugut naleqartitatsinnik pilliuteqarata taannaanaanngilarli pisut ingerlaneranni pisinnaasatsinnik aamma annertusaavugut politikikkut imaaliiallaannaq nunarput inuilu qulaatiinnarlugit aaliangiisinaanerit qaqagumut peqqissinnaajunnaarsillugit – neriuppugut.

Tamanna tunngaveqarpoq politikikkut qinikkat amerlanerussuteqangaartut ataatsimoorlutik 2024-imiit 2033-imut Nunatta Nunanut Allanut Sillimaniarnermut illersornissamullu Politikkissaannut

DEMOKRAATIT

periusissioqatigiimmata, sakkussaq nukittoq atorfilittanut pisinnaatitsivoq apeqquterpasuarunut nalornisitsinngitumik tunuliaquteqarluartumillu sulinissamut. Taamaattariaqarpugut, inuiaqatigiittut annertuunik angusaqassagutta, maannalu inuusut kingulissavullu toqqissisimanernerusumik inuuneqassappata apeqqutini angisuuni ataatsimoorfissarsiorneq qanoq pingaaruteqartigisoq takuarput, tassaniippoq kalaallit nukittussusaat.

Ukiorpasuaruni nunarput qinigaaffinni nikerartuni namminiussuseqarluni nunarsuarmi ersarissumik nipeqarnissi kissaatigalugulu sulissuteqartuarsimavoq. Nunarsuaq allanngortoq isigaarput, takuarpullu nunarsuarmi allanngortumi uaguttaaq aamma allanngortariaqarluta. Nunarput tassaajunnaarpoq alissisumi allanut tamanut ungasilluni inissisimasoq, nunarput tassaaleriasaarpoq sorpassuarunut qitiusumik inissisimasoq, apeqquterpasuailli pingaarutilit tassaaleriasaarput uagutsinnit akissutissarsineqartussat.

Kalaallit Nunaat ukiorpasuaruni Amerikkap avannaanik suleqateqarpoq, nunatta USA pisariaqartippaa soorluttaaq aamma USA-p nunarput pisariaqartikkaa, immitsinnut pisariaqartippugut. Nunarput ukiorpasuaruni iligiit illersorneqarnerannut tapertaalluni nunami ilaannik atugassiissuteqarpoq. Isumaqatigiissumi 1951-imeersumi qaagukulluunnit USA sakkutooqarfinnik apereqqaarata pilersitsinissaminik periarfissaqarpoq. Isumaqatigiissummi nutaami Kalaalli Nunaanni innuttaasut peqatigalugit, oqaloqatigalugit tamanna aatsaat pissasoq qularnaarneqarpoq.

Ukiorpasuaruni nunatta USA-mik suleqateqarnini annerulersikkumallugu sulisimavoq, niueqatigiinneq annerusoq, aqqutit akornatsinni toqqaannarnerusut, inuusuttortatsinnut periarfissat annerusut, nunatsinni inerisaanissamut aningaasaliinerit annerusut il.il.

Kalaallit inuiaat inuiassuit inatsisaat naapertorlugu inuiattut akuerisaanerit paatsoorneqarsinnaanngitsumik isumaqatigiissummi naqissuserneqarpoq, soorluttaaq aamma killeqarfiit allanngutsaaliugaanerit innarlernagu, ataqqillugu isumaqatigiissut naammassineqartoq.

Demokraatiniit paasilluarparput sunniuteqaqataaneq akisussaaqataanermik aamma malitseqartoq, ukiorpasuaruni nunatta iligiit illersorneqarneranut nunaminik atugassiissuteqarnera, maannalu aamma annerusumik peqataalluni aqqiissutissarsioqataanera angusaavoq imaaliallannerinnakkut piviusunngortuunngitsoq. Angusaavoq ukiorpasuaruni qasujaalluni, nikallujaalluni tamaviaarluni siulitta aamma sulisimanerannit tunngaveqartoq, massakkullu qinikkat amerlanerpaat ataatsimoorlutik isummanik allannguajaallutik, malartikkuminaassuseqarlutik saneqqutiinnarneqarsinnaannginnitsinnik takutitsinikkut tunngaveqartut.

Ukiopasuaruni nunatta annertunerungaartumik tusaaneqarnissamik kissaateqartuarsimanera, oqaloqataajumanera, aqqiissutissarsioqataajumanera, nalitut pineqarusunnera pisumi aqqusaakkatsinni ajortut ajortuinnaannginnerannik takutitsisuuvoq. Nunarpummi tassaanaangilaq nunap assingani nuna illersornissakkut pingaarutilimmik inissisimasoq, tassaanaangilaq sermeq ilisimatuussutsikkut uuttortaasiaq pingaarutilik, tassaanaangilaq nuna aatsitassatigut nunarsuarmioqatigiit pisariaqartitaanik aatsitassarsiorfissaq, nunarpulli aamma inoqartoq ukiorpasuaruni maani nunamik najuisimasunik, kinguaariippasuit nuna pissaqarfigalugu nunarsuup inuuffigineqarsinnaasup killerpiaani inuusimasunik

inuusunillu. Nunarput inoqartoq oqaloqataarusuttunik, aaqqiissutissarsioqataarusuttunik akisussaaffinnillu tiguseqataarusuttunik.

Naak periusissiami qaqagukkulluunniit issittup sakkuaaffiunnginnissaanik oqariartotoqaraluartoq nunarsuarmi pissutsit aqussinnaajuaannanngilagut, pingaaruteqarpoq iliuutsit ersarissumik nassuiaatissaqartittuarnissaat, soorlu oqareersugut nunarsuaq allanngortoq tassaasoq ilaatigut aamma uagut naleqqussarfigalugu aaqqiissutissarsioqataaffigisarput, puiussanngilarput innuttaasut qanimut peqatigilluarneqarnissaat. Isumaqatigiissummi Narsarsuaq, Mestersvigilu toqqaannaq eqqaaneqarput. Eqqaamassavarput nunap immikkoortuani innuttaasut, nunaatillit, takornarialerisut, suliffeqarfiit sumiiffimmilu qanimut inooqataasut peqatigilluassagatsigit immikkullu taakku salliutillugit toqqissisimanartumik peqatigiinnissaq qularnaarsimajuarneqassammat.

Qaqagukkulluunniit issittup sakkuaaffiunnginnissaannik attassiuarnissaq politikkitsinni pingaarnernut ilaavoq, nunarpullu pissaanilissuit akornanni immeraassutigineqalissanngippat illersornissakkut nukittuumik inissisimaneq tamassuminnga pinngitsoortitsiniarnermuttaaq aamma ilaavoq.

Oqaluttuarisaanermi innuttaqatitta aqqusaarsimasaat alianartut, soorlu Inughuit nunaminnit nuutsinneqarsimanerat, sakkutooqarfiusimasuni mingutitsinerit sumiiffinni qanittumi najugaqartunik nammatassiissutigineqarsimasut peqqinngisaannarnissaanik qularnaarinissaq suliassaavoq pingaarutilik.

Isumaqatigiissut naapertorlugu USA illersornissaqarfinnik pilersitsinissamut, aserfallatsaaliinissamut, sullissinissamut, sanaartornermut isaterinermullu sulitiutit, nioqqutitut sullissinernut isumaqatigiissutitik iluanaarniutaasut tamaasa Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnik ingerlanneqartunut sapinngisatik tamakkerlugit agguataassavaat. Taamaattumik maannangaaq piareersartariaqarpugut. Suliffeqarfiit piffissaalluuartillugu suliassiissutaasussat piumasaqaatillu ilisimasariaqarpaat. Ilinniartitaaneq, suliffinnik ilinniartitseqqiinerit, ilisimasallu nunatsinnik pigineqartuarnissaannik qularnaarineq siumungaaq inuiaqatigiittut piareersarluarfigisariaqarpavut, tassaniimmata nunatta, suliffeqarfiutitta innuttaqatittalu aningaasarsiornerulernissaannik tunngavissiisussat pingaarutillit ilaat.

Amerikkarmiuunngilagut, Qallunaajunngilagut Kalaaliuvugut. Piffissap nalorninarnerpaaffianni qallunaat peqatigissallugit toqqarpavut, nunat uagutsitut naleqartitaqartut nunat tamalaat inatsisaannik malinnillutillu ataqqinnittut toqqarpavut, taamaaliorsimanngitsuugutta nunarsuarmi ukiorpassuarni nunat tamalaat inatsisaat ataqqillugit peqatigiissimanerup ajalusoortinneqarnissaannut toqqaasimassagaluarpugut, nunarput taamak sulineq ajorpoq.

Suliamut angisuumut qujanaq.

Naalakkersuisut Siulittaasuat - Nunanut allanut Naalakkersuisoq – Naalakkersuisunut ilaasortat, Inatsisartunut ilaasortat aqqummut matumunnga tamaviaarlutik suleqataasimasut, atorfilittat - Nunaqqatigut

Isumaqatigiissut angisooq pingaarutilik, nunatta illersorneqarnera immikkut akiliuteqarfiunngitsumik qularnaarparsi, ajunngeqaaq.